

Universiteit Antwerpen
Master in de sociaal-economische
wetenschappen
(master)

Inhoud

1	Samenvattende conclusie	3
2	Besluit	4
3	Werkwijze en verantwoording	5
3.1	Evaluatieorgaan en visitatiecommissie	5
3.2	Werkwijze	5
3.3	Domeinspecifiek referentiekader	6
3.4	Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie	7
4	Opleiding	9
5	Beoordeling	10
5.1	Doelstellingen opleiding	10
5.2	Programma	11
5.3	Inzet personeel	15
5.4	Voorzieningen	16
5.5	Interne kwaliteitszorg	17
5.6	Resultaten	19
6	Oordelen visitatiecommissie	20
7	Oordelen NVAO	21
8	Opmerkingen en bezwaren van instelling	22

1 Samenvattende conclusie

Bij brief van 15 december 2008 heeft Universiteit Antwerpen (UA) bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) een aanvraag tot accreditatie ingediend voor de opleiding Master in de sociaal-economische wetenschappen (master), steunend op een visitatierapport uitgevoerd door de VLIR. De aanvraag is ontvangen op 18 december 2008.

Procedurele eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De visitatiecommissie heeft het visitatieprotocol gevolgd zoals vastgesteld door het evaluatieorgaan;
- Het referentiekader gehanteerd door de visitatiecommissie bevat alle onderwerpen en facetten van het Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO (accreditatiekader) inclusief een domeinspecifieke vertaling. De facetten worden wel in een afwijkende volgorde behandeld;
- De visitatiecommissie heeft de beslisregels beschreven in het accreditatiekader adequaat toegepast;
- De gevolgde procedure is in overeenstemming met het toetsingskader voor de werkwijze van de VLIR en VLHORA als evaluatieorgaan of de erkenningsregeling van andere evaluatieorganen.

Inhoudelijke eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het oordeel van de visitatiecommissie over de kwaliteit van de opleiding is mede gebaseerd op een vergelijking met verwante opleidingen en zo mogelijk internationaal gehanteerde normen voor opleidingen in het relevante domein;
- In het visitatierapport vastgesteld door de visitatiecommissie is voldoende gemotiveerd waarom de opleiding al dan niet aan de criteria van het beoordelingskader (hoofdstuk 2) voldoet zodat voldoende generieke kwaliteitswaarborgen voorhanden zijn. Het visitatierapport behandelt minimaal de zes in het accreditatiekader genoemde onderwerpen, waarbij per onderwerp aan alle facetten aandacht wordt besteed. Voor ieder facet is een oordeel gegeven op de vierpuntsschaal op basis waarvan per onderwerp een oordeel volgt. De oordelen zijn onderbouwd met feiten en analyses. Het visitatierapport wordt afgesloten met een samenvattend oordeel over de opleiding;
- Het visitatierapport geeft inzicht in de kwaliteit van de visitatiecommissie. Het visitatierapport bevat informatie over de omvang en de samenstelling van de visitatiecommissie, en over haar onafhankelijkheid, deskundigheid en gezaghebbendheid.

2 Besluit

betreffende de accreditatie van de Master in de sociaal-economische wetenschappen (master) van de Universiteit Antwerpen.

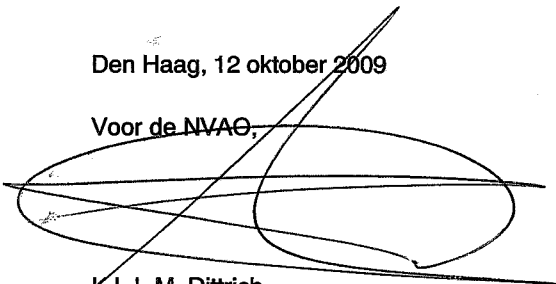
De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Master in de sociaal-economische wetenschappen (master) van de Universiteit Antwerpen goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen, die te Antwerpen wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2008-2009 tot en met het einde van het academiejaar 2015-2016.

Den Haag, 12 oktober 2009

Voor de NVAO,

A large, stylized handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke, positioned over the text 'Voor de NVAO,'.

K.L.L.M. Dittrich
(voorzitter)

3 Werkwijze en verantwoording

Bij brief van 15 december 2008 heeft Universiteit Antwerpen bij de NVAO een accreditatieaanvraag ingediend voor de opleiding Master in de sociaal-economische wetenschappen. De aanvraag is ontvangen op 18 december 2008.

Ter ondersteuning van deze aanvraag heeft Universiteit Antwerpen een rapport bijgevoegd vanwege een evaluatieorgaan: VLIR.

De NVAO heeft deze aanvraag beoordeeld aan de hand van het Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen (14 februari 2005), conform de Handleiding accreditatie Vlaamse Gemeenschap (8 mei 2007) en het Reglement tot bepaling van bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en Toets Nieuwe Opleiding ten aanzien van hogeronderwijsopleidingen in de Vlaamse Gemeenschap (14 februari 2005)

3.1 Evaluatieorgaan en visitatiecommissie

Evaluatieorgaan: VLIR

Visitatiecommissie:

- **Prof. dr. Bernhard Kittel**, hoogleraar onderzoeksmethoden in de sociologie en politicologie, Universität Oldenburg (domeinspecifieke deskundigheid);
- **Prof. dr. Lilliane Voyé**, emeritus hoogleraar algemene sociologie, stadsociologie, sociologie van ruimtelijke ordening en sociologie van cultuur en godsdienst, Université Catholique de Louvain (domeinspecifieke deskundigheid);
- **Prof. dr. Luc Soete**, hoogleraar internationale economische betrekkingen, Universiteit Maastricht en directeur UNU-MERIT (domeinspecifieke deskundigheid)
- **Prof. dr. J.L. Peschar**, emeritus hoogleraar onderwijssociologie, Rijksuniversiteit Groningen (onderwijsdeskundigheid (onderwijsdes-, vak-, domein- en visitatiedeskundigheid);
- **Dhr. Sikko Segaert**, student sociologie, Vrije Universiteit Brussel. (studentgebonden deskundigheid).
- **Mevr. Stefanie Gheysen**, studente Politieke en Sociale Wetenschappen afstudeerrichting Sociologie, Katholieke Universiteit Leuven

Secretaris: **Magalie Van Lishout**, medewerker kwaliteitszorg VLIR.

De Erkenningscommissie heeft bij besluit van 14 februari 2007 bevestigd dat de samenstelling van deze visitatiecommissie voldoet aan de criteria van onafhankelijkheid die gelden voor de opleidingen van ambtshalve geregistreerde instellingen.

3.2 Werkwijze

De visitatiecommissie sociologie heeft de sociologieopleidingen bezocht in volgende universiteiten: Katholieke Universiteit Brussel, Vrije Universiteit Brussel, Universiteit Antwerpen, Katholieke Universiteit Leuven en Universiteit Gent.

De volgorde van de bezoeken is veelal bepaald door overwegingen van pragmatisch-organisatorische aard. De commissie is er zich van bewust dat deze volgorde, zij het

impliciet, een invloed kan hebben gehad op de visitatie. Ze heeft er evenwel zorgvuldig over gewaakt dat in alle opzichten vergelijkbare beoordelingen en adviezen tot stand kwamen.

De visitatiecommissie werd door de VLIR ingesteld tijdens de vergadering van 14 februari 2007. Tijdens de installatievergadering werden de commissieleden verder ingelicht over het visitatieproces en hebben zij zich concreet voorbereid op de af te leggen bezoeken. Verder heeft de commissie op deze vergadering een referentiekader geformuleerd.

Daarnaast werd het programma van de bezoeken opgesteld en werd een eerste bespreking gehouden van het zelfevaluatie-rapport dat de commissie reeds eerder, samen met een aantal verplichte bijlagen, had ontvangen.

De commissieleden werden ook verzocht een tweetal eindverhandelingen te selecteren uit een lijst van recente eindverhandelingen en deze grondig te lezen vooraleer het bezoek aan de opleiding zou plaatsvinden.

Aan de opleidingen werd gevraagd om tijdens het bezoek van de commissie een veelheid aan documenten ter inzage te leggen ten behoeve van de commissie. Er is voldoende tijd uitgetrokken om de commissie de gelegenheid te geven deze documenten grondig te bestuderen.

Het visitatiebezoek aan de opleiding Sociologie vond plaats van 20 maart tot en met 23 maart 2007.

De commissie heeft gesprekken gevoerd met alle geledingen die zijn betrokken bij het onderwijs, met name opleidingsverantwoordelijken, studenten, assistenten, docenten en de facultaire en opleidingsgebonden beleidsmedewerkers. Daarnaast werd ook voorzien in een bezoek aan de faciliteiten (inclusief bibliotheek, practicalokalen, computerfaciliteiten), een gesprek met de afgestudeerden van de opleidingen en een spreekuur waarop de commissie bijkomend leden van de opleiding kon uitnodigen of waarop individuen op een vertrouwelijke wijze door de commissie kon worden gehoord.

De gesprekken zijn verhelderend geweest en waren een goede aanvulling bij de lectuur van de zelfevaluatie-rapporten. Aan het einde van elk bezoek werden, na intern beraad van de visitatiecommissie, de voorlopige bevindingen mondeling aan de gevisiteerde opleiding meegedeeld aan de hand van een presentatie door de voorzitter.

Als laatste stap in het visitatieproces heeft de commissie haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen vastgelegd in een ontwerp opleidingsrapport. Bovendien heeft zij, overeenkomstig de bepalingen voor de visitaties in het kader van de NVAO accreditatie van de opleidingen, een beoordeling voldoende/onvoldoende toegekend aan de zes onderwerpen van het accreditatiekader, en een beoordeling excellent/goed/voldoende/onvoldoende toegekend aan de samenstellende en onderliggende facetten van elk onderwerp.

De faculteiten werden in de gelegenheid gesteld om op het concept deelrapport te reageren. Er kwam geen reactie op het rapport van de master sociaal economische wetenschappen.

3.3 Domeinspecifiek referentiekader

Voor het beoordelen van het onderwijs in de Sociologie gaat de visitatiecommissie uit van een disciplinespecifiek referentiekader. Dit kader is gebaseerd op de doelstellingen, eindtermen en kwaliteitseisen waarover haars inziens binnen de discipline een communis opinio bestaat. Naar haar oordeel dienen academische opleidingen in de sociologie aan dit

referentiekader te voldoen. Bij het opstellen van het referentiekader heeft de commissie zich gebaseerd op het disciplinespecifieke referentiekader zoals in 2000 gehanteerd bij de onderwijsvisitatie Politieke en Sociale Wetenschappen – Sociologie (VLIR, december 2000), het disciplinespecifieke referentiekader zoals in 2006 gehanteerd bij de Nederlandse onderwijsvisitatie Sociale Wetenschappen, het algemene referentiekader zoals in Vlaanderen gehanteerd door de Cel Kwaliteitszorg van de VLIR, het Vlaamse Structuurdecreet (2003) en het toetsingskader van het Nederlands-Vlaams Accreditatie Organisatie (NVAO) waarin een aantal minimeisen voor academische opleidingen worden vooropgesteld die zijn gebaseerd op de internationaal aanvaarde Dublin descriptors, alsook op internationale eisen die worden gesteld aan academische opleidingen in de sociologie. Tevens is het in de zelfstudie weergegeven referentiekader van de te visiteren opleiding gebruikt.

Het referentiekader werd voor de eigenlijke visitatie, maar na het inleveren van de zelfevaluaties, voorgelegd aan de opleidingen. Tijdens het bezoek van de visitatiecommissie werd de gelegenheid geboden om het referentiekader met de opleiding te bespreken.

Het referentiekader is weergegeven in Deel 1 van het rapport (pp. 25-28).

3.4 Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het evaluatieorgaan heeft overtuigend aangetoond dat het oordeel in onafhankelijkheid tot stand is gekomen. Uit het onafhankelijkheidsbesluit van de Erkenningscommissie en de onafhankelijkheidsverklaringen van de commissieleden blijkt tevens dat de commissieleden in onafhankelijkheid tot hun oordeel zijn gekomen. De NVAO concludeert dat de visitatie en het beoordelingsproces in volstrekte onafhankelijkheid hebben plaatsgevonden;
- De commissie bestond uit 7 leden inclusief een student. Op basis van de in het rapport beschreven informatie, waar onder cv's, heeft de NVAO vastgesteld dat onderwijsdeskundigheid en deskundigheid in de didactiek, de vakdeskundigheid binnen de discipline en het afnemend veld en relevante deskundigheid op het gebied van internationale ontwikkelingen van de discipline aanwezig waren. De deskundigheid binnen de commissie omvatte voldoende de gehele breedte van de opleiding.

De visitatiecommissie was bijgevolg voldoende deskundig en gezaghebbend om de beoordeling uit te voeren.

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met het visitatieprotocol, zoals voorgelegd bij erkenning of toetsing:

- Het rapport geeft voldoende aan dat het visitatieprotocol effectief werd gevolgd;
- In het rapport verklaart de commissie dat de zelfevaluatie voldoende basis bood en dus voldoende zelfkritisch was;
- Het evaluatieorgaan heeft naar het oordeel van de NVAO overtuigend gegarandeerd dat de commissie adequaat heeft gewerkt;
- De commissie heeft de beschikking gekregen over eerdere visitatierapporten en heeft getoetst of de wijze waarop opleidingen met eerdere aanbevelingen en adviezen zijn omgegaan voldoende is.

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met een domeinspecifiek referentiekader dat voldoet aan de eisen gesteld in de erkenningsregeling/toetsingsregeling en het NVAO kader. Daarbij is aangesloten bij:

- eisen gesteld door (buitenlandse) vakgenoten en de beroepspraktijk aan een opleiding in het domein;
- kaders gehanteerd in eerdere visitatie;
- indien beschikbaar beroepsprofielen;
- referentiekader aangereikt door opleiding, dat voldoende situering geeft van de opleiding in nationaal en/of internationaal verband en met betrekking tot de relevante beroepspraktijk;
- wettelijke eisen voor beschermde beroepen.

Voorts komt de NVAO tot de volgende vaststellingen:

- De werkwijze van de commissie bij de beoordeling van de opleiding Master in de sociaal-economische wetenschappen (master) van de Universiteit Antwerpen is zorgvuldig en gedegen geweest. De gevolgde werkwijze en procedure, en de geraadpleegde informatiebronnen zijn helder en nauwkeurig geformuleerd en vermeld;
- De commissie heeft haar oordeel opgesteld en onderbouwd in overeenstemming met het visitatieprotocol en heeft de daarbij behorende beslisregels gevolgd. Voor de facetten geldt dat de analyses van de commissie duidelijk en consistent zijn, en ze leiden tot heldere conclusies. Op onderwerpniveau zijn de oordelen over de facetten op een juiste en zorgvuldige wijze afgewogen en neergelegd in heldere conclusies;
- De commissie heeft hiertoe op een zorgvuldige wijze een domeinspecifiek referentiekader vastgesteld;
- Het kwaliteitsoordeel bij de toetsing is - voor zover relevant - mede gebaseerd op een vergelijking met verwante andere opleidingen en internationaal geaccepteerde criteria voor opleidingen in het desbetreffende domein;
- De commissie heeft in haar advies een aantal kritische kanttekeningen opgenomen. De NVAO onderschrijft deze en brengt deze onder de aandacht van de opleiding.
- De visitatiecommissie heeft in het kader van het verbeterperspectief aanbevelingen in het visitatierapport geformuleerd.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de beoordeling van de voorliggende opleiding zorgvuldig en gedegen tot stand is gekomen, en dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd.

4 Opleiding

Beschrijving van de opleiding

- instelling: Universiteit Antwerpen
- aard instelling: ambtshalve geregistreerd
- vestiging(en): Antwerpen
- graad en de kwalificatie: Master in de sociaal-economische wetenschappen
- niveau en oriëntatie: master
- studieomvang¹: 60 studiepunten
- afstudeerrichtingen²: geen
- onderwijstaal: Nederlands
- studiegebied: Economische en toegepaste economische wetenschappen , Politieke en sociale wetenschappen
- aard van de aanvraag: accreditatie

¹ Situatie ten tijde van de visitatie

² Situatie ten tijde van de visitatie

5 Beoordeling

De NVAO steunt haar besluitvorming op volgende elementen:

- Het accreditatierapport bevat een beoordeling per onderwerp en per facet³;
- De NVAO hanteert bij de beoordeling van de onderwerpen de scores 'voldoende' en 'onvoldoende'⁴;
- Een accreditatiebesluit is positief indien alle samenvattende oordelen over de onderwerpen voldoende zijn. Het eindoordeel spreekt zich niet uit over gradaties in kwaliteit. Dit gebeurt door de visitatiecommissie die in haar rapport een score geeft per facet;
- De NVAO kan per facet volstaan met een verwijzing naar de bevindingen en de overwegingen van het bijhorende visitatierapport, m.a.w. ze kunnen door de NVAO worden overgenomen. Per facet wordt aangegeven of de NVAO de bevindingen en overwegingen van de visitatiecommissie bijtreedt. Indien dat niet het geval is draagt de NVAO een eigenstandige motivering aan⁵.

5.1 Doelstellingen opleiding

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie opleiding

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 1: doelstellingen opleidingen:

De opleiding heeft haar doelstellingen helder geformuleerd in competenties. Zij zijn tevens goed afgestemd op de competenties zoals geformuleerd in het Structuurdecreet. De samenwerking tussen de Faculteiten TEW en PSW garandeert volgens het zelfevaluatie-rapport een hoge graad van multidisciplinariteit in de opleidingen. De commissie gaat akkoord met de stelling dat de multidisciplinariteit zeker het doel weerspiegelt om de studenten de samenhang binnen het economische en sociologische vakgebied bij te brengen. De commissie vindt het wel verwarrend dat het begrip multidisciplinariteit en het begrip interdisciplinariteit soms door elkaar worden gebruikt. De commissie heeft voorts wel waardering voor het belang dat men hecht aan het beheersen van meerdere talen en academische vaardigheden. De algemene, algemeen-wetenschappelijke en de domeinspecifieke competenties worden niet alleen goed op een gevorderd niveau verwoord, maar ook uitstekend toegespitst op waar het uiteindelijk om gaat: de synthese van sociologische en economische inzichten, methoden en technieken

³ Art.7 en 8 van het reglement ' tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en toets nieuwe opleiding ten aanzien van opleidingen in de Vlaamse gemeenschap', hierna 'reglement Bestuursbeginselen'

⁴ Accreditatiekader en art. 58&1, eerste lid van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

⁵ Art.12 van het reglement Bestuursbeginselen

met het oog op het oplossen van sociaal-economische vraagstukken. De doelstellingen besteden ruime aandacht aan het bijbrengen van een gevorderd begrip en inzicht in de Sociaal-Economische Wetenschappen. Vaardigheden die bij het vakgebied horen worden in de doelstellingen meer dan voldoende belicht. Ook het bijbrengen van kennis van en inzicht in de nieuwste ontwikkelingen behoort tot grote tevredenheid van de commissie expliciet tot de doelstellingen. De commissie meent dat de afgestudeerde Master SEW, die in het bezit is van de nagestreefde competenties, in staat is zelfstandig wetenschappelijke kennis aan te wenden op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar onverschillig of dit in het beleid of het onderzoek is. De commissie vindt dat de doelstellingen voldoende zijn afgestemd op de eisen van (buitenlandse) vakgenoten en het beroepenveld. De commissie vernam dat het domeinspecifieke referentiekader voor Sociaal-Economische Wetenschappen is ontstaan uit formele en informele contacten met het werkveld. De maatschappelijke relevantie van SEW is groot en vanuit de markt is er vraag naar sociaal-economische wetenschappers. Ook contacten met andere wetenschappers uit het netwerk van het academisch personeel inspireerden de opleidingsverantwoordelijken bij het ontwerp van het domeinspecifiek referentiekader. De commissie meent dat de *joint venture* tussen de faculteiten TEW en PSW vooral is ingegeven vanuit een *joint nature*: op de terreinen waar de afzonderlijke expertises elkaar idealiter zouden moeten snijden, die van de sociale economie en de economische sociologie, ontbreekt vooralsnog een groot deel van de specialistische expertise. De commissie beveelt dan ook aan in de formatie en de opleiding ruimte te maken voor deze expertises.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Doelstellingen opleiding.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Doelstellingen opleiding als **voldoende**

5.2 Programma

Facet 2.1. Eisen professionele / academische gerichtheid

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.2. Relatie tussen doelstelling en programma

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.3. Samenhang programma

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.4. Studielast

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.5 *Studietijd* in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.5. Toelatingsvoorwaarden

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.9 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.6. Studieomvang

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.4 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.7 Afstemming tussen vormgeving en inhoud

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.6 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.8 Beoordeling en toetsing

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.7 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.9. Masterproef (indien van toepassing)

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.8 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 2: programma:

Het programma besteedt veel aandacht aan de kennisontwikkeling van de economische en sociale domeinen en aan de brede vorming van de studenten. De opleiding SEW is nauw verweven met een deel van het hoogwaardige onderzoek dat in de beide participerende faculteiten wordt verricht en dan vooral met de activiteiten van het *Delebeck Centre for Social Policy* (SOCIO), één van de vier onderzoeksexcellente centra van de UA. Daarmee wordt duidelijk de kaart van het onderzoeksgebonden onderwijs getrokken. Docenten zijn verbonden aan onderzoekscentra en brengen tijdens de colleges in de specialisatieclusters in de Masteropleiding de *state of the art* van het wetenschappelijk deeldomein waarin ze werkzaam zijn te berde. De commissie vindt het positief dat lesgevers een duidelijke link wensen te leggen tussen het onderwijs en het lopende onderzoek. Daarnaast diepen de opleidingsonderdelen Econometrische Methoden en Toepassingen en Toegepaste Multivariate Analyse op hun beurt de onderzoeksinstrumenten verder uit.

Op basis van de leerinhouden en gesprekken met het lesgevend personeel uit de masteropleiding is de commissie positief over het programma. Het masterprogramma concretiseert voldoende adequaat het academische niveau, de oriëntatie en de domeinspecifieke eisen via de methodologische verdieping en de keuze van twee specialisatieclusters. Het bijbrengen van vakspecifieke kennis gebeurt in de hoorcolleges die deel uitmaken van de specialisatiecluster. Deze *state of the art*-colleges zetten de nieuwste disciplinespecifieke ontwikkelingen uiteen. De commissie meent dat er in het masterprogramma tevens verschillende gelegenheden zijn, onder meer in de Masterproef,

om vaardigheden bij te brengen zoals het verzamelen en kritisch verwerken van bronnen en onderzoeksliteratuur, en het evalueren van wetenschappelijk onderzoek en deze vertalen naar beleidsaanbevelingen. Het feit dat eventuele methodologische tekortkomingen uit het bachelorprogramma in de master worden geremedieerd, door studenten te gebieden om de keuzeopleidingsonderdelen zodanig te benutten dat deficiënties worden weggewerkt. Is duidelijk een situatie die op termijn onaanvaardbaar is. Dit is alleen tijdelijk aanvaardbaar als een overgangsmaatregel om studenten met een deficiënte bacheloropleiding SEW niet te benadelen.

De opbouw van de masteropleiding vindt de commissie goed doordacht. De kennis en vaardigheden in methoden worden vervolmaakt in een verplicht blok van methodologische opleidingsonderdelen in het eerste semester. Deze methodologische verdieping hangt samen met twee specialisatieclusters die een student moet kiezen. Binnen de clusters vindt de commissie de onderdelen goed samenhangen. Verder is de verhouding en afstemming van de verplichte en optionele onderdelen in het programma evenwichtig. Het tweede semester is gereserveerd voor de Masterproef en eventueel het finaliseren van een specialisatiecluster.

Aangezien de opleiding op het ogenblik van de visitatie een virtuele opleiding was en er geen licentiaatsopleiding als voorganger bestond, kan de commissie alleen afgaan op haar analyse van de beschrijving en de theoretische invulling van het programma. De commissie heeft er vertrouwen in dat het programma net zoals het bachelorprogramma studeerbaar is. De commissie is positief over de nauwgezette opvolging van de studietijd door CIKO. Om in te stromen is een bachelordiploma een vereiste. De opleiding mikt niet alleen op Bachelors in de SEW. Na het succesvol doorlopen van een voorbereidingsprogramma hebben de volgende Bachelors toegang: Sociologie, Politieke Wetenschappen, Communicatiewetenschappen, Toegepaste Economische Wetenschappen en eventueel andere academische bacheloropleidingen. De commissie meent dat het programma qua vorm en inhoud voldoende aansluit op de kwalificaties van de instromende studenten. Bij SEW-bachelors geldt dan echter wel dat deze een bachelorprogramma moeten hebben samengesteld dat in de lijn ligt van het modeltraject. De commissie heeft opmerkingen bij de vooronderstelde doorstroommogelijkheden van bachelorstudenten SEW naar niet-SEW-opleidingen zoals de master in de Toegepaste Economische Wetenschappen. Het is namelijk onzeker of de bachelor in de SEW, ook als deze het benodigde zwaartepunt heeft gekozen, wel genoeg bagage heeft om succesvol de masteropleiding TEW aan te vatten. Het programma bestaat uit 60 ECTS. Dit voldoet aan de decentrale voorwaarden.

De docenten plannen de competentiegerichte aanpak te hanteren en, gegeven de kleine groep studenten, te intensifiëren. De vergaarde kennis omtrent methoden en het sociaal-economische domein worden er verder uitgediept, geïntegreerd en toegepast. De commissie heeft het beschikbare cursusmateriaal ingekeken en concludeert dat het kwaliteitsvol is. Het elektronische leerplatform, 'Blackboard', wordt goed en functioneel gebruikt.

Examens zullen kunnen bestaan uit klassieke schriftelijke of mondelinge ondervraging over de leerstof waarbij essayvragen, korte antwoordvragen, meerkeuzevragen of oefeningen worden gebruikt. Daarnaast zal voor sommige opleidingsonderdelen geëvalueerd op andere gronden zoals schriftelijke werkstukken, presentaties of peer assessment. Permanente evaluatie zal ook worden toegepast. Examenvragen uit de waren tijdens de visitatie nog niet voorhanden maar gesteund door de aanvullende informatie uit gesprekken met de docenten besluit zij dat de evaluatie voldoende gericht zal zijn op het verwerven van de door de opleidingen nagestreefde competenties. De verwachtingen van de examinator zullen in ECTS-fiches en tijdens colleges aan de studenten bekend gemaakt worden.

In het academiejaar 2007–08 loopt de masteropleiding SEW voor de eerste keer

en op het einde ervan zullen de eerste masterproeven worden ingediend. De commissie kan zich niet beroepen op een steekproef van eindverhandelingen uit een voorafgaande licentiaatsopleiding SEW om zich uit te spreken over de kwaliteit van de masterproef. De commissie kan alleen op basis van de plannen haar vertrouwen uitspreken over de voldoende kwaliteit van de masterproef en dat doet zij met overtuiging. De masterproef telt in totaal 18 studiepunten. Dit komt tegemoet aan de decretale eis. Het werkstuk moet het analytisch en probleemoplossend vermogen en de zelfstandigheid van de student aantonen en zijn onderzoeksingesteldheid weerspiegelen. De student wordt verplicht een onderwerp binnen het zwaartepunt te kiezen. Het is de bedoeling dat de studenten hierbij gebruik kunnen maken van de onderzoeksexpertise aanwezig in de organiserende faculteiten en departementen. In de masterproef wordt van de student verwacht dat hij/zij een empirisch onderzoek en/of uitgebreide literatuurstudie over een onderwerp uitvoert en daarover rapporteert in de vorm van een in principe publiceerbaar wetenschappelijk artikel. De commissie heeft erg veel waardering voor de plannen over deze aanpak. Waar de commissie zeer van gecharmeerd is, is allereerst dat tijdens de gehele duur van het afstudeertraject de student intensief wordt begeleid door een tutor op ZAPniveau uit het relevante departement. Daarnaast apprecieert de commissie sterk dat het werkcollege SEW als forum van collectieve begeleiding fungeert. De commissie is ervan overtuigd dat met de uitvoering van deze plannen de basiskwaliteit van de Masterproef meer dan voldoende zal worden gerealiseerd. Toch komt zij vooralsnog niet tot een oordeel goed omdat de ervaring leert dat er nogal eens een kloof bestaat tussen leer en leven. De tijd zal uitwijzen of dat hier niet het geval is.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Programma.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Programma als **voldoende**

5.3 Inzet personeel

Facet 3.1. Eisen professionele/academische gerichtheid

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.2 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.2. Kwantiteit personeel

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.3 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.3. Kwaliteit personeel

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.1 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 3: inzet personeel:

De commissie is meer dan tevreden over de onderzoeksoutput. Binnen de Faculteit PSW en de faculteit TEW kan de SEW-opleiding op diverse gerenomeerde onderzoekscentra steunen. AP-leden van deze onderzoekscentra ondersteunen het onderwijs in de opleiding. Zo hebben studenten rechtstreeks contact met onderzoekers die een bijdrage leveren aan de ontwikkeling in het vakgebied. De commissie waardeert sterk de directe band met één van de vier *centres of excellence* aan de Universiteit Antwerpen. De commissie meent dat de specialisatieonderwerpen ook rechtstreeks voeding kunnen bieden aan de onderzoekscentra. Het academisch personeel van beide opleidingen is actief in internationale netwerken en onderwijsprogramma's.

Het was onmogelijk om het effectieve aantal VTE-personeel opleiding te becijferen. De commissie toont hiervoor begrip, aangezien de SEW-opleidingen geen eigen personeel tewerkstellen, maar een beroep doen op het personeel van de organiserende faculteiten. De commissie leidt wel uit de aantallen en uit gesprekken met het personeel en de studenten af dat er vooralsnog geen sprake is van onderbestaffing.

De deskundigheid op vakinhoudelijk, onderwijskundig en didactisch vlak groot is groot. Het aanstellings- en bevorderingsbeleid voor het zelfstandig, assisterend en bijzonder academisch personeel verloopt grondig en goed. Het Expertisecentrum Hoger Onderwijs (ECHO) staat in voor de professionalisering van het personeel. De commissie vernam dat sommige leden van het PSW en TEW personeel hieraan deelnemen. Het 'commitment' met de masteropleiding is goed. De aanstelling van een hoogleraar als programmadirecteur zou er ook kunnen toe bijdragen dat dit 'commitment' nog kan worden verhoogd.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Inzet personeel.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Inzet personeel als **voldoende**

5.4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 4: voorzieningen:

De commissie is meer dan tevreden over de onderwijsinfrastructuur. De commissie bracht ook een bezoek aan de practicaruimten waar diverse optionele opleidingsonderdelen gevolgd kunnen worden. De omvang en kwaliteit van deze ruimten zijn volgens de commissie in orde. De studenten kunnen terecht in de Centrale Bibliotheek en de seminariebibliotheken Politieke en Sociale Wetenschappen en Toegepaste Economische Wetenschappen. Dit aanbod is ook voor SEW-studenten goed bruikbaar. De commissie meent dat er een goed aanbod aan studie- en vergaderruimten is. De commissie is ook tevreden over de computerfaciliteiten. Op verschillende plaatsen kunnen studenten gebruik maken van het draadloos netwerk.

Op elke campus functioneert het Studenten Informatie Punt (STIP) als aanspreekpunt waar de studenten met al hun vragen terecht kunnen en adequaat worden doorverwezen. Er is ook een studietrajectbegeleider verbonden aan de opleiding. De commissie spreekt haar waardering hiervoor uit. De student kan ook met vragen terecht bij een mentor of bij een ander AP-lid.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Voorzieningen.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Voorzieningen als **voldoende**

5.5 Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet niet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 5: interne kwaliteitszorg:

De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, zowel op curriculumniveau als op niveau van de opleidingsonderdelen. De Gemeenschappelijke Onderwijscommissie SEW, een adviesorgaan voor de Faculteitsraden, staat in voldoende mate in voor de kwaliteitsbewaking. De commissie waardeert het zelfevaluatie-rapport ten zeerste. De opleidingsverantwoordelijken zijn erg open over de sterktes en zwaktes van de opleiding. Het bezoek aan de opleiding en de aanvullende informatie vond de commissie verrijkend. Zij waardeert de ontvankelijkheid van de opleidingsverantwoordelijken voor de kritiek van de commissie en de bereidheid snel remediërende actie te ondernemen.

De commissie constateert dat er verschillende maatregelen zijn en worden genomen om het onderwijs te verbeteren. In het zelfevaluatie-rapport en in de aanvullende informatie worden de te ondernemen acties schematisch weergegeven. Het programma wordt ook continu bijgestuurd. Extra promoties verbeteren de naamsbekendheid van de opleiding. De betrokkenheid van medewerkers bij de interne kwaliteitszorg is volgens de commissie voldoende. Dat heeft vooral te maken met het feit dat het bestuur is geformaliseerd in twee bestuursorganen: een Gemengde Onderwijscommissie SEW en een Docentenvergadering SEW. De uiteindelijke beslissingen worden genomen in de Faculteitsraden van de faculteiten PSW en TEW. Deze krijgen advies van de Gemeenschappelijke Onderwijscommissie SEW waarin een studentenvertegenwoordiging is ingebouwd. Het academisch personeel is via de GOC en een jaarlijkse Docentenvergadering betrokken bij besluitvorming over de opleiding. Ook Departementen binnen de opleiding houden de vinger aan de pols. De commissie is van mening dat de creatie van de functie van opleidingsdirecteur het besluitvormingsproces nog zou kunnen versterken. Eén van de motiverende factoren bij de opstart van de opleiding SEW, waren signalen uit het beroepenveld over een gebrek aan afgestudeerden met brugbouwvaardigheden. Er heeft echter nog geen systematische bevraging plaatsgevonden van het beroepenveld. De commissie beveelt de opleiding aan om het beroepenveld te definiëren, een systematische bevraging te verrichten en een Adviesraad in het leven te roepen om op de hoogte te blijven van de wensen van het afnemende veld. De commissie beveelt de opleiding aan voor een eventuele Adviesraad op termijn ook afgestudeerden te rekruteren. De betrokkenheid van alumni is (nog) niet van toepassing aangezien er nog geen afgestudeerden waren ten tijde

van de visitatie. Gezien het feit dat de commissie bedenkingen heeft bij de te geringe betrokkenheid van sommige geledingen bij de bacheloropleiding kan ze onmogelijk – bij gebrek aan geldige en betrouwbare informatie – haar vertrouwen uitspreken dat de betrokkenheid van alle geledingen in de masteropleiding wel is gegarandeerd. Toch valt het de commissie moeilijk om een negatief oordeel te vellen. Ze heeft namelijk uit gesprekken met docenten tijdens het bezoek ter plaatse de indruk gekregen dat hun commitment met de masteropleiding aanzienlijk hoger is dan met de bacheloropleiding. De commissie denkt ook dat het programma van de masteropleiding veel meer uitnodigt tot studentenparticipatie, dan dat van de bacheloropleiding. Maar deze vluchtige indrukken bieden een onvoldoende basis om voor de masteropleiding voor dit facet wel een positief oordeel te kunnen vellen.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Interne kwaliteitszorg.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Interne kwaliteitszorg als **voldoende**

5.6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.1 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.2 in het visitatierapport.
De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 6: resultaten:

Om het gerealiseerd niveau van de opleiding te beoordelen, heeft de commissie geen resultaten om zich op te baseren omdat op het ogenblik van de visitatie. In haar oordeel baseert de commissie zich ten dele op de plannen voor de programmahervorming en de masterproef. De opzet en aanpak van de masterproef laat de student toe om zijn of haar competenties erin te bewijzen. De commissie meent dat het mentorsysteem een adequate studiebegeleiding garandeert die het behalen van de doelstellingen faciliteert. Verwijzend naar de exameneisen en het niveau van opdrachten, heeft de commissie geen reden om ervan uit te gaan dat het te realiseren niveau niet bereikt zou worden.

De masteropleiding begint per 1 september 2007. Er zijn daarvoor dus nog geen rendementcijfers bekend. De opleidingsverantwoordelijken hebben geen expliciete streefcijfers geformuleerd omdat het programma nog jong is en bijsturing nodig heeft. De commissie beveelt de opleidingsverantwoordelijken wel aan om streefcijfers expliciet te formuleren. De studentenaantallen nemen sneller toe dan de verantwoordelijken gedacht hadden. Expliciete streefcijfers kunnen helpen om een beleid ter zake te ontwikkelen. Gezien het programma van en de studiebegeleiding in de masteropleiding en de gang van zaken in de bacheloropleiding heeft de commissie er vertrouwen in dat het rendement in de masteropleiding ten minste voldoende zal zijn

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Resultaten.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Resultaten als **voldoende**

6 Oordelen visitatiecommissie

De onderstaande tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie uit hoofdstuk 5 weer.

Onderwerp	oordeel	Facet	oordeel
1 Doelstellingen	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifiek referentiekader	V
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	V
		2.2 relatie doelstellingen - programma	V
		2.3 samenhang programma	V
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming tussen vormgeving en inhoud	V
		2.8 beoordeling en toetsing	V
		2.9 masterproef ⁶	V
3 Inzet personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	V
		3.2 kwantiteit	V
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	G
		4.2 studiebegeleiding	V
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	O
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	V
		6.2 onderwijsrendement	V

Eindoordeel van de visitatiecommissie: positief

O: onvoldoende; V: voldoende; G: goed; E: excellent

⁶ Enkel voor masteropleidingen

7 Oordelen NVAO

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het oordeel van de NVAO weer.

Onderwerp	oordeel
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel van de NVAO: positief

O: onvoldoende; V: voldoende

8 Opmerkingen en bezwaren van instelling

Conform de bepalingen vermeld in de handleiding accreditatie kan een instelling opmerkingen en bezwaren formuleren op het ontwerp van accreditatierapport.

De instelling heeft geen opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van accreditatierapport.

Het accreditatierapport is tot stand gekomen op basis van een externe beoordeling van de opleiding Master in de sociaal-economische wetenschappen (master) van Universiteit Antwerpen uitgevoerd door VLIR.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)
Parkstraat 28
Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG
T 31 70 312 23 00
F 31 70 312 23 01
E info@nvaio.net
W www.nvaio.net

Aanvraagnummer # 3397

De accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2008-2009 tot en met het einde van het academiejaar 2015-2016.